ÅRSBERETNING

CRT CENTER FOR REGIONAL- OG TURISMEFORSKNING

2009

2

SIDE	INDHOLDSFORTEGNELSE	3

4 - 5	FORMANDENS BERETNING 2009
6 - 7	LEDELSESBERETNING
8 - 9	OMSÆTNING
10 - 11	DEN REGIONALE MODEL FOR ERHVERV OG BESKÆFTIGELSE
12 - 13	TURISME
14 - 15	VIDENSDYNAMIKKER OG FØDEVARER
16	MOLLY
17	NETVÆRK OG VIDENDELING
18 - 19	UDGIVELSER
20 - 21	MEDIEOMTALE
22	BESTYRELSEN
23	PERSONALE
24	FRA VORES EGEN VERDEN
26	KONTAKT

FORMANDENS BERETNING 2009

Året begyndte på en noget dyster økonomisk baggrund, men centrets personale og ledelse har i løbet af 2009 formået at skabe en positiv udvikling både fagligt og økonomisk.

Centret kom ud af 2008 med et dårligt økonomisk resultat. Det dårlige økonomiske resultat skyldtes først og fremmest at indtægterne fra de store modeludviklings- og modelanvendelsesprojekter blev forsinkede. Udviklingsprojektet skulle have været afsluttet i begyndelsen af 2008, men centret havde vanskeligheder med adgang til og kalibrering af Danmarks Statistiks grunddata, og arbejdet lagde alligevel beslag på store interne resurser. Forsinkelsen af udviklingsprojektet slog igennem på overvågningsmodelprojektet. Det er problematisk, fordi disse projekter dermed langtfra genererede den forventede indtægt til centret. Bestyrelsen har ønsket at satse på disse projekter og har derfor re-allokeret resurser for at imødekomme forsinkelsen. Det dårlige resultat var en overraskelse for bestyrelsen. Det var det, fordi der var begået en fejl i bogholderiet, hvor plus ½ mio. kr. viste sig at være minus ½ mio. kr.

Centrets direktør gennem de seneste 7 år, Peter Billing fratrådte sin stilling pr. 1. oktober 2009. Han er blevet efterfulgt af Steen Schønemann, der kom fra en stilling som stabschef ved Bornholms Regionskommune med ansvar for den regionale udviklingspolitik og for betjeningen af Bornholms Vækstforum. Allerede ved sin tiltræden varslede den nye direktør en strammere økonomisk styring af centret end hidtil, hvilket var i overensstemmelse med bestyrelsens instruks. Det er da også lykkedes at rette op på økonomien, og der er i 2009 skabt et overskud på kr. 0,9 mio.

I april 2009 forsvarede seniorforsker Bjarne Madsen med succes sin doktordisputats (Regional Economic Development from a Local Economic Perspective — A General Accounting and Modelling Approach) ved Københavns Universitet. Dermed har centrets satsning på lokaløkonomiske modeller og deres anvendelse fået det blå stempel, og centret har samtidig produceret sin første doktor. Det blå stempel bliver anvendt til yderligere at udbygge den førerstilling centret har på dette felt. Det drejer sig ikke blot om at tiltrække danske projekter, men også om at deltage i store nye projekter finansieret af Den Europæiske Union. Det videnskabelige grundlag for denne nye satsning er sikret med doktordisputatsen, og bestyrelsen forventer at se nye projekter, som kan skabe udvikling og aktivitet på centret.

Efter at Bornholms Sparekassefond købte Stenbrudsgården 2008 er centrets status som langtidslejer af fondens ejendom med til at give arbejdsro og centret er sikret et noget lavere huslejeniveau end det var 2008 og et meget lavere end det, der var varslet for 2009. Centrets hidtidige Strategi- og Handlingsplan 2007-2009 er fulgt til dørs 2009 og har indebåret et videnskabeligt løft, som omfatter interne og eksterne aktiviteter og satsninger. Bestyrelsen konstaterer imidlertid at centret endnu ikke gør sig gældende i den videnskabelige verdens publikationsvirksomhed. Der er taget en række interne initiativer i form af seminarvirksomhed på centret og i form af øget prioritering af videnskabelig konferencedeltagelse, men resultatet af strategien om at staben skal publicere i den videnskabelige verdens internationale tidsskrifter, er ikke på plads endnu. Derimod har satsningen på opkobling til det nationale og internationale videnssamfund allerede haft konsekvenser i form af North Atlantic Forums velgennemførte konference på Bornholm september 2009 og i form af planlægning af to konferencer i 2010. Det drejer sig om Dansk Regionalforskerseminar i maj og om International Small Islands Studies Association (ISISA) konference i august.

Udover de nævnte succeser og problemer står centret for en række større og mindre projekter, som forløber planmæssigt. De spænder fra internationale videnskabelige samarbejdsprojekter til egentlige konsulentopgaver, herunder EURODITE, der har forskningsmæssigt fokus på hvordan viden skabes, spredes og bruges på regionalt og på virksomhedsniveau, samt udredningsprojekter om virkemidler, finansieringsmuligheder og koordinering af politik i landdistrikter. Centrets kundetilfredsundersøgelser for Bornholmstrafikken AS dækker en række færgeruter for Nordic Ferry Services AS. Flere projekter sigter direkte på bornholmske udviklingsperspektiver. Det drejer sig om fødevare- og landbrugsstrategi for øen, udvikling af et bornholmsk turismebarometer, evalueringsopgaver, samt samarbejde med Bornholms Kunstmuseum om Speed-limit projektet, hvor udviklingen af et virtuelt galleri evalueres.

På basis af uddannelsesprojektet "Innovationsledelse i Yderområder" er igangsat udvikling af en masteruddannelse på Bornholm: Master i Oplevelsesledelse i Yderområder (MOLLY). Uddannelsen har tilfredsstillende tilmelding (23 studerende) og er sat i gang med baggrund i bevilling fra Den Europæiske Socialfond. Set gennem bestyrelsens optik opfylder disse uddannelsesforløb i høj grad strategien om at centret skal være "Bornholms Vindue til Verden" og dermed give øen et kompetenceløft.

Bestyrelsen sigter fremdeles på at give centret en stærkere plads. Det handler om at satse på de specialiserede områder, hvor man kan hævde sig nationalt og ligefrem internationalt. Det drejer sig desuden om at koncentrere indsatsen indenfor felter, hvor den bornholmske interesse er klar. Og endelig er det vigtigt at vi kommer ud med vore budskaber og resultater, både i form af en aktiv mediepolitik og ved at fortsætte med at udvikle videreuddannelse på øen. Dertil kommer at bestyrelsen fortsat prioriterer forskningsverdenens rapporteringssystem i form af publikationer i videnskabelige tidsskrifter højt. Fokus er stillet skarpt på en nichepolitik under overskrifterne: turisme, regional udvikling og maritime regioner/østudier med udkantsområdeproblematik som et samlende perspektiv. Centret har igangsat næste runde i strategi- og handlingsplanlægningen og bestyrelsen forventer at man vil fortsætte det spor som den hidtidige udviklingsplan har lagt.

Christian Wichmann Matthiessen

Formand for bestyrelsen

LEDELSESBERETNING

Året 2009 har på mange måder været et afgørende år for CRT. Det er afgørende at CRT er kommet på finansloven med kr. 5,5 mio. i 2010 og frem. Bevillingen gives som hidtil til Bornholms Regionskommune til udviklingsaktiviteter på Bornholm. Dermed er fremtiden for CRT sikret. Når et højt aktivitetsniveau og sikker økonomistyring oveni har givet CRT sit hidtil bedste regnskab med et overskud på kr. 0,9 mio., så ser den sikrede fremtid oven i købet lys ud. Lægger man hertil, at en række af de projekter, som har bidraget til det positive regnskab i 2009, fortsætter i 2010, så er der grund til optimisme.

ØKONOMISTYRING OG REGNSKABSRESULTAT

CRT har oven på et 2008-regnskab, der indebar et underskud på kr. 1,4 mio., i 2009 haft et stærkt fokus på økonomien. CRT har de seneste år haft et stigende aktivitetsniveau, således at 60 % af indtjeningen i 2009 kom fra eksterne projekter. Dette stiller store krav til den interne ressource- og projektstyring, til præcision i aftaleforhold og til intern fleksibilitet i opgavevaretagelsen. I 2009 har der været meget fokus på dette og ikke mindst på de administrative procedurer og systemer, der skal være på plads for at styringen kan fungere. Sidst på året 2009 blev det sikret at CRTs økonomi- og projektstyringssystemer fremover er integrerede. Dermed opnås et løbende overblik over ressourceforbruget fordelt på projekter, hvilket sikrer et effektivt grundlag for projektstyring og budgetopfølgning. Resultatet for 2009 er det bedste siden år 2000 med såvel den største omsætning og det største overskud og må således betragtes som særdeles tilfredsstillende.

GRAF: 2000-2010 Omsætningsudvikling — side 8

STRATEGI FOR CRT

CRTs bestyrelse besluttede ultimo 2008, at det første skridt i arbejdet med en ny strategi skulle være et genbesøg af CRT, foretaget af medlemmer af det team, der i 2006 foretog en større evaluering af centret. Bjarne Jensen og Eskild Hansen forestod således et genbesøg med det formål at følge op på evalueringen fra 2006 og give en måling på hvordan CRT havde udviklet sig i forhold til det, der blev observeret i 2006. Udover at påpege behovet for økonomisk og ledelsesmæssig styring af CRT ser genbesøget positive tegn i CRTs aktiviteter. MOLLY fremhæves som et eksempel på, at det forskningsmæssige udgangspunkt er brugt på uddannelsesområdet. Endvidere betones de regionaløkonomiske modeller og data på turismeområdet, som noget der har national relevans. Der peges på at den hidtidige forskningsstrategi ikke er forankret hos medarbejderne og at den forskningsmæssige profil ikke er skærpet i perioden 2006 til 2009. Genbesøget gør opmærksom på at CRT ikke må undervurdere arbejdet med at fokusere og raffinere CRTs forskningsprofil. Dette arbejde vil pågå i 2010 med involvering af såvel personale som bestyrelse.

OMSÆTNINGEN I 2009 OG FREMOVER

Det er positivt at størstedelen af omsætningen fra eksterne projekter i 2009 fortsætter i 2010 og fremover. Det gælder abonnementsordning vedrørende de regionaløkonomiske modeller og data og specialanalyser i forbindelse hermed samt modellerne som VisitDenmark bl.a. benytter til at fastlægge turismens betydning i Danmark. Færgeundersøgelserne kører

også videre i 2010 og udvikles i samarbejde med Bornholmstrafikken (NFS). Faktisk går alle de i figuren nævnte projekter ind i 2010. De to større forskningsprojekter "EURODITE" og "Virkemidler i Landdistrikterne" afsluttes i 2010 og har givet CRT en stor viden om forskellige aspekter af fødevareerhvervet, herunder de vidensdynamikker, der finder sted. De længerevarende forskningsprojekter, hvor CRT indgår i konsortier med europæiske partnere, har stor betydning for udviklingen af CRTs faglige kompetencer og netværk. CRT har i 2009 medgået i konsortier i forbindelse med ansøgninger om større forskningsprojekter og har på den baggrund fået et tre-årigt ESPON-projekt. Projektet skal afdække betydningen af regioners attraktivitet, baseret på data fra alle EU-lande. Herudover afventer CRT tilbagemelding på et andet længerevarende EU-forskningsprojekt, hvor CRT ligeledes indgår i samarbejde med en række europæiske universiteter.

GRAF: Omsætning - eksterne projekter 2009 — side 9

SAMARBEJDE

Som ny direktør har det været opmuntrende at mærke stor imødekommenhed i samarbejdet med kunder og samarbejdspartnere. Jeg ser et fortsat godt og udvidet samarbejde som væsentligt for CRTs udvikling og som garant for at vi beskæftiger os med at opbygge viden, som gør en forskel i det omgivende samfund. Ligeså opmuntrende er det, at der blandt medarbejderne er vilje til at udvikle CRT til et endnu bedre forskningscenter og arbejdssted. Jeg oplever en vilje til at gå konstruktivt ind i dialogen om udviklingen af CRT i de samarbejdsfora, der nu er etableret på centret. Jeg ser frem til samarbejdet med personale og bestyrelse om en fornyet strategi for CRT – en strategi som jeg vil arbejde på bliver forankret via en struktureret og åben dialog på centret. Vi er inde i en positiv faglig udvikling, hvilket de mange perspektivrige CRT-aktiviteter beskrevet i denne beretning er udtryk for. Det fremgår heraf, at forskning, udvikling og konsulentydelser på flere områder går hånd i hånd og skaber kompetenceopbygning og dermed fortsat udvikling af CRT.

Steen Schønemann

Direktør

8

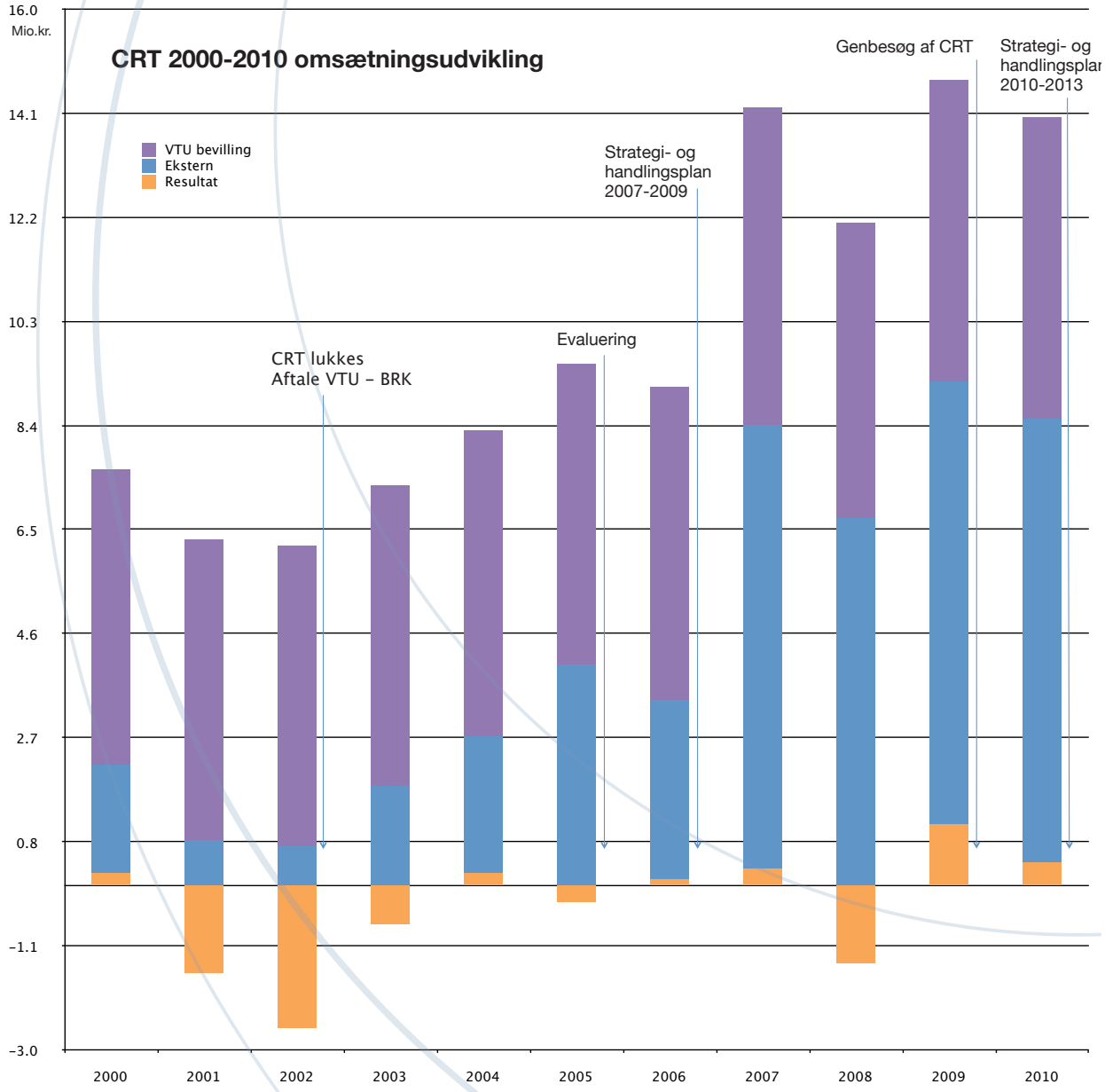
CRT 2000-2010 omsætningsudvikling
16.0
Mio.kr.
14.1
12.2
10.3
8.4
6.5
4.6
2.7
0.8
-1.1
-3.0
VTU bevilling
Ekstern
Resultat
CRT lukkes
Aftale VTU - BRK
Evaluering
Strategi- og
handlingsplan
2007-2009
Genbesøg af CRT
Strategi- og
handlingsplan
2010-2013
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010

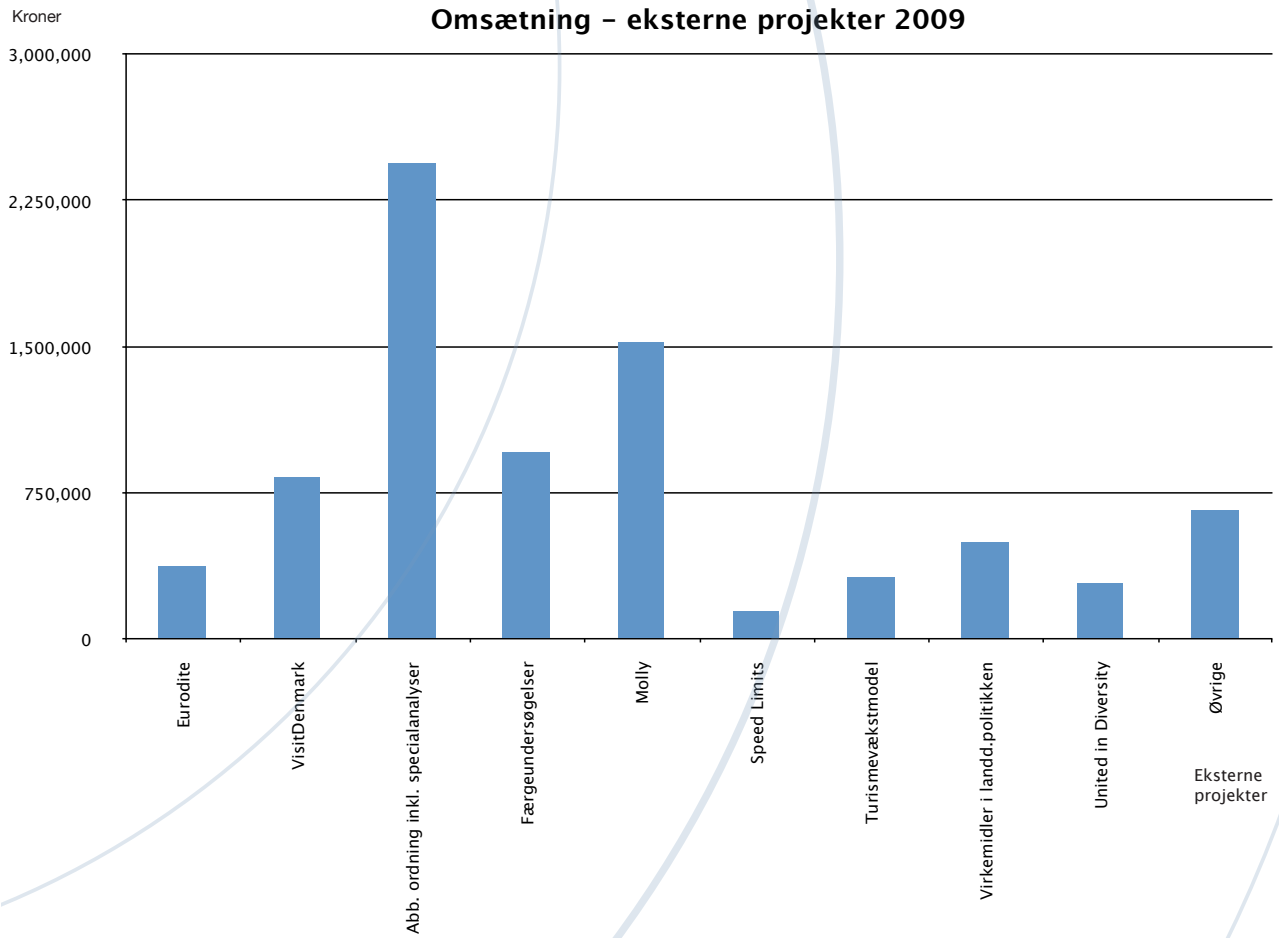
Omsætning – eksterne projekter 2009
Kroner
3,000,000
2,250,000
1,500,000
750,000
0
Eurodite
VisitDenmark
Abb. ordning inkl. specialanalyser
Færgeundersøgelser
Molly
Speed Limits
Turismevækstmodel
Virkemidler i landd.politikken
United in Diversity
Øvrige
Eksterne projekter

DEN REGIONALE MODEL FOR ERHVERV OG BESKÆFTIGELSE

CRT har udviklet en regional model for erhverv og beskæftigelse, som kan anvendes til overvågning af udvikling i befolkning, beskæftigelse og arbejdsløshed, indkomster, forbrug mv. i regioner, kommuner og dele af kommuner.

I 2009 har modellen blandt andet dannet grundlag for følgende analyse:

DYRERE - MEN IKKE VANSKELIGERE - AT REJSE KAPITAL I REGION SYDDANMARKS YDEROMRÅDER

Anders Hedetoft har udarbejdet en registerundersøgelse af Region Syddanmarks virksomheder, for at afklare om det er korrekt, at det er vanskeligere at rejse kapital på Ærø end i Odense.

Overordnet viste analysen, at virksomheder i regionens yderområder har lige så let adgang til kapital som andre virksomheder. Til gengæld må de betale en højere pris for den kapital, de får stillet til rådighed.

Virksomhederne i Region Syddanmark er som helhed - målt på beskæftigelse pr. virksomhed - på niveau med landsgennemsnittet, hvorimod virksomhederne i yder- og ø-kommunerne er mindre. Virksomheder i Region Syddanmark har en lidt lavere gældsandel end landets øvrige virksomheder, men inden for regionen er der ikke de store forskelle i gældsandel. Dette kan tages som udtryk for, at virksomhederne i yderområderne har lige så let adgang til fremmedkapital som regionens øvrige virksomheder. Til gengæld må virksomhederne i Region Syddanmarks yder- og ø-kommunerne betale en markant højere pris for at få fremmedkapital stillet til rådighed.

Dette kan ikke umiddelbart forklares med en lavere rentabilitet eller højere gældsandel. Det konkluderes, at den primære årsag er virksomhedernes størrelse. Det kan dog ikke udelukkes, at långiverne vurderer en virksomhedsplacering i et yderområde som mere risikofyldt end andre virksomhedsplaceringer, og at de af den grund forlanger en risikopræmie for investering i sådanne områder.

DEN REGIONALE MODEL – NU OGSÅ FOR KOMMUNER

Den regionale model for erhverv og beskæftigelse blev færdigudviklet i 2009 og en abonnementsordning er kommet på plads. CRTs kunder er regionerne samt beskæftigelsesregionerne, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Arbejdsmarkedsstyrelsen, VisitDenmark, Bornholms Regionskommune samt Ringkøbing-Skjern kommune.

Også kommuner kan have glæde af den regionale model, idet CRTs modeller kan anvendes til at frembringe data på kommunalt niveau om snart sagt alle forhold der vedrører borgerne, f.eks. uddannelse, indkomst, køn og alder. Der er for hver dansker tale om ca. 200 oplysninger, som modellen og de af CRT udviklede "lette" tabeller kan omsætte til meningsfuld information for den enkelte kommune. Eksempelvis kan systemet frembringe data om modtagere af efterløn kombineret med uddannelse, køn og alder. For kommuner hvis fokus er unges gennemførelse af en ungdomsuddannelse, vil frafald kunne analyseres sammenholdt med en række baggrundsoplysninger.

SKANDINAVISKE PARTNERE PÅ BESØG

I september måned havde CRT besøg af en gruppe forskere og repræsentanter for Norges Statistiske Centralbureau, som udvikler regionale satellitregnskaber for norske kommuner. Satellitregnskabet viser f.eks. hvor mange turister der besøger en kommune, antal arbejdspladser inden for turismeerhverv, konsekvenser for de kommunale budgetter af turismen osv. Forskere ved CRT deltager i det norske projekt som rådgivere, fordi CRT allerede har opstillet turismesatellitregnskaber for danske kommune i projekter gennemført for VisitDenmark.

CRTs FØRSTE DOKTORGRAD

I april 2009 forsvarede Bjarne Madsen sin doktorafhandling ved Det Naturvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet og modtog derved den naturvidenskabelige doktorgrad. Afhandlingen omhandler Bjarne Madsens langvarige arbejde med udvikling af lokale nationalregnskaber og økonomiske analysemodeller, der kan måle den regionale og kommune udvikling. Afhandlingens titel er:

Regional Economic Development from a Local Economic Perspective - A General Accounting and Modelling Approach

Bjarne Madsens doktordisputats er et væsentligt bidrag til centerets vej mod at opbygge en platform, der gør det muligt ikke alene at sælge analyser, men også at begå sig i nationale og internationale økonomiske forskerkredse.

VIL DU VIDE MERE?

Snak med:

Bjarne Madsen

Jie Zhang

Mikkel Toudal

Anders Hedetoft

Jesper Manniche

Carl Henrik Marcussen

Læs:

Hedetoft, Anders: Finansieringsvilkår for virksomheder i Region Syddanmark – med særligt fokus på yderkommuner. Notat for Region Syddanmark, oktober 2009

Madsen, Bjarne: Regional Economic Development from a Local Economic Perspective - A General Accounting and Modeling Approach. Doktordisputats, februar 2009.

se: www.crt.dk under udgivelser

TURISME

12

CRT har i 2009 udvidet sit arbejde indenfor turisme med udvikling af en model til beregning af turismens miljøeffekter samt påbegyndt arbejdet med at udvikle et turismebarometer for Bornholm, der er en samlet oversigt over indikatorer, der kan beskrive sektoren.

TURISMENS MILJØEFFEKTER

Jie Zhang har for VisitDenmark udviklet en model for, hvordan man analyserer turismens miljøeffekter i Danmark. CRT har konstrueret et regionalt miljøsatellitregnskab der er baseret på nationale miljøstatistikker fra Danmarks Statistik. Der er udviklet et værktøj, der kan monitorere og evaluere bæredygtighed ud fra forskellige industrier, inklusiv turismeindustrien. Det er nu muligt at vurdere turismens miljømæssige effekter fordelt på regioner og turistsegmenter samt udarbejde scenarier for turismens miljøeffekter. Modellen er afleveret til VisitDenmark og skal bruges til en afrapportering af turismens miljøeffekter. Modellen vil på sigt gøre VisitDenmark i stand til kontinuerligt at måle dansk turismes bæredygtighed. På tilsvarende vis har Jie Zhang igennem en årrække udarbejdet og vedligeholdt modeller for VisitDenmark til måling af dansk turismes økonomiske og beskæftigelsesmæssige betydning på nationalt og regionalt plan.

CYKELTURISME

Carl Henrik Marcussen har som led i CRTs deltagelse i et internationalt cykelprojekt kaldet "United in Diversity" analyseret markedet for cykelturisme i det nordlige Polen, på Bornholm og i Skåne. Analysen viser, at gæster fra hjemmemarkedet udgør flertallet på cykeldestinationerne, men grænseoverskridende cykelturisme er godt på vej. For eksempel er der et stort potentiale for øget cykelturisme på Bornholm blandt polske turister. Undersøgelsen har også spurgt til cykelturisters informationssøgning, hvor resultatet ikke overraskende er, at et stigende antal turister anvender internettet til planlægning af deres ferie, og at der er interesse for anvendelse af GPS undervejs på cykelturen. Projektet forsætter i 2010 med udvikling af en interaktiv cykelportal, mobilbaseret GPS til ruten og en flersproget historisk guide bog.

HVORFOR BESØGER TURISTER BORNHOLM – OG HVORFOR GØR DE DET IKKE?

Der er et stort behov for viden om såvel nuværende som potentielle besøgende til Bornholm og deres efterspørgsel. Der er ligeledes behov for øget viden om bornholmernes benyttelse af trafikforbindelserne til og fra Bornholm. Der skal derfor opbygges en forbedret videns- og database der løbende kan understøtte den offentlige planlægning, forbedre effektiviteten af den turismemæssige markedsføring samt tydeliggøre persontransportbehovene. CRT er i 2009 blevet operatør på udvikling af et barometer for den bornholmske turistsektor. Arbejdet er påbegyndt i 2009 bl.a. med profilanalyse af færge- og flyturister samt analyse af bevæggrunde for turisters fravalg af Bornholm. Udvikling af barometeret fortsætter i 2010.

DET HANDLER OM KUNDETILFREDSHED

Igen i 2009 har CRT gennemført et antal kundetilfredshedsundersøgelser for Nordic Ferry Services (NFS) på rederiets ruter til og fra Samsø, Als, Langeland, Fanø og Bornholm. Det handler dybest set om kundeservice. Vi vil gerne betjene vores kunder bedst muligt, og det kan vi kun, hvis vi får at vide, både hvor skoen trykker, og hvor vi gør det godt, fortæller Pernille Kofod Lydolph, der er marketingchef hos Nordic Ferry Services. Kundetilfredshedsundersøgelserne foregår ved, at interviewere på færgerne uddeler og indsamler spørgeskemaer, som kunderne udfylder i løbet af færgeturen. CRT begyndte at gennemføre kundeundersøgelser for Bornholmstrafikken, der nu er en del af NFS, i 2002, men har siden 2008 gennemført undersøgelser på alle rederiets ruter.

MEDLEM AF WORLD TOURISM ORGANISATIONS EKSPERT NETVÆRK

World Tourism Organisation (UNWTO) under De Forenede Nationer er den førende internationale organisation på turismeområdet. Organisationen tjener som et globalt forum for turismepolitiske spørgsmål og fungerer samtidig som et videnscenter for turisme. I 2009 etablerede UNWTO et netværk kaldet International Network on Regional Economics, Mobility and Tourism (INRouTe), som vil fungere som turisme data- og videnscenter. CRTs Jie Zhang har fået sæde blandt netværkets turismeeksperter.

VIL DU VIDE MERE?

Snak med:

Jie Zhang

Carl Henrik Marcussen

Anja Bach Jensen

Anders Hedetoft

Karin Topsø Larsen

Læs

Cycling tourism in north-western Poland, on Bornholm and in southern Sweden.

Rapport fra projektet United in Diversity.

Carl Henrik Marcussen, september 2009.

se www.crt.dk

VIDENSDYNAMIKKER OG FØDEVARER

14

I en globaliseret verden er viden en afgørende faktor for den regionale konkurrenceevne og dermed for regional udvikling. CRT har siden 2005 deltaget i det internationale forskningsprojekt EURODITE, som har til formål at undersøge hvordan viden skabes, spredes og bruges i forskellige sektorer af økonomien og i forskellige typer af europæiske regioner. CRT har i 2009 bidraget til det omfattende empiriske forskningsarbejde med en række casestudier om den meget succesfulde udvikling af regionale fødevarer på Bornholm siden begyndelsen af 1990'erne. Tre af disse studier har taget udgangspunkt i innovationsprocesser i tre virksomheder der producerer bornholmske fødevarer, mens et studie har analyseret udviklingen og spredningen af ny viden på et overordnet regionalt niveau.

Studierne har blandt andet vist, at når det handler om indhentning af viden om produkter og teknologi – hvor de bornholmske producenter ikke har så meget tilfælles - bruger de enkelte virksomheder deres individuelle professionelle netværker og kanaler, som primært er udenfor øen f.eks. brancheorganisationer, leverandører, konkurrenter eller internettet.

Når det derimod handler om markedsføring og kommercialisering af småskalaproduktion mere generelt, har udviklingen i høj grad været regionalt forankret og baseret på en udstrakt videns- og erfaringsudveksling. F.eks. er brandet for "Bornholmske fødevarer" på de nationale forbrugermarkeder blevet udviklet og udbredt gennem et kollektivt samspil mellem mange bornholmske aktører ikke blot fra fødevarebrancherne, men i høj grad også fra andre sektorer såsom turisme, restauranter, og kunsthåndværkere. I forhold til sådanne kollektive udviklingsprocesser har mange års regional indsats gennem den bornholmske Lokale Aktionsgruppe med støtte fra Bornholms Regionskommune, samt tilstedeværelsen af en række private konsulenter med et godt øje for oplevelser som led i markedsføring og kommunikation, spillet en central rolle. Processen har endvidere været understøttet af de to lokale netværksorganisationer, dels Regional Madkultur og Gourmet Bornholm.

Innovationsforskningen udvikler løbende sine forklaringer på, hvorfor nogle virksomheder og regioner klarer sig bedre end andre. Fra 1980'erne og et par årtier frem var der et fokus på de lokale/regionale betingelser for innovation herunder tilstedeværelsen af erhvervs- og kompetencemæssige styrkeområder, klynger og netværksrelationer, universiteter osv., og der var en tendens til, at betragte innovation

som synonym med især teknologiske landvindinger i globale virksomheder. I de senere år er nye forståelses- og forklaringsmodeller begyndt at brede sig i forskningen. Dels er der stigende opmærksomhed på betydningen af, om regioner og regionale produktionsklynger har gode links til eksterne videnssystemer og formår at tilpasse og sprede den indhentede viden blandt regionens aktører. Og dels er der fornyet forståelse for betydningen af mindre høj-teknologiske, socialt og kulturelt betingede typer af viden, f.eks. om forbrugeres produktønsker og værdier og om, hvordan virksomheder kan udvikle det forbrugerne efterspørger. I udviklingen af bornholmske fødevarer har sådanne typer af viden om markedsføring, kommunikation og integration af oplevelsesaspekter i de fysiske produkter været helt centrale.

Virksomheder, konsulenter og diverse erhvervsfremmeaktører på Bornholm har været meget dygtige til at udnytte de muligheder, der er forbundet med sådanne mere sociale og kulturelle innovationsprocesser, og Bornholm er derigennem blevet foregangsområde i Danmark for højtforædlede fødevarer med en specifik geografisk identitet.

Forskningsprojektet EURODITE (Regional Trajectories to the Knowledge Economy - http://www.eurodite.bham.ac.uk/) er støttet af EU's 6. Rammeprogram for forskning. I alt deltager 28 universiteter og vidensinstitutioner fra 13 lande og projektet ledes af Centre for Urban and Regional Studies (CURS)/ Birmingham Universitet. Projektet afsluttes i 2010.

VIL DU VIDE MERE?

Snak med

Jesper Manniche

Tage Petersen

Karin Topsø Larsen

Læs

Development and branding of 'regional food' of Bornholm. EURODITE WP5 Final report.

Jesper Manniche, Karin Topsø Larsen og Tage Petersen. Juni 2009.

Firm-level knowledge dynamics of creating Bornholm food. EURODITE WP6 Final Report.

Jesper Manniche og Karin Topsø Larsen Juni 2009.

se www.crt.dk

MOLLY
— MASTER I OPLEVELSESLEDELSE I YDEROMRÅDER

Mollys første år er afsluttet for 23 studerende, fra henholdsvis offentlige og private virksomheder og fra yderst forskellige brancher.

Oplevelsesbegrebet er blevet præsenteret, reflekteret og bearbejdet både på et akademisk og på et praktisk plan, gennem en lang række projektopgaver – og hele tiden med yderområdet Bornholm som et centralt omdrejningspunkt.

En national og en international studietur har understøttet læring og perspektivering samtidig med at Bornholm er blevet sat ind i en international kontekst i forhold til udvikling af oplevelsesprodukter og – initiativer.

Molly har vakt genklang og opmærksomhed i andre danske yderområder, og Molly-karavanen er blevet udviklet som et begreb, der kan overføre den viden og de erfaringer som året har genereret til gavn for udviklingen i andre danske yderområder. Læringen på Molly består ikke blot i de teorier og metoder de studerende lærer gennem klasseundervisningen og i deres projektarbejde, men handler også om det særlige læringsrum, der skabes når en gruppe ledere mødes i en læringssituation og hvor deres professionelle baggrunde bringes med ind i klasseværelset. Dette kan ikke genskabes via e-læring, men skal tages med og udvikles i nye sammenhænge på Molly-karavanen, i første omgang i Thy.

Kim Kock-Hansen, It-projektleder ved JF Kontor & Data Service og studerende på Molly, gør i forbindelse med afslutningen af uddannelsens første del status således:

"Det er virkelig dejligt at være med på Molly; jeg bliver udfordret på en måde som jeg aldrig havde forestillet mig skulle kunne lade sig gøre i vores afkrog af kongeriget."

Den lokale forankring har samtidig betydet at de studerende, der oprindelig var stillet i udsigt at uddannelsens andet år skulle læses på Roskilde universitetscenter, har fået mulighed for at gennemføre hele masteruddannelsen på Bornholm. Dette har medført et minimalt frafald mellem første og andet år, en økonomisk forankring af uddannelsesforløbet, og ikke mindst at CRT i januar 2011 kan skrive Bornholmsk uddannelseshistorie med færdiggørelsen af det første hold Master i Oplevelsesledelse.

Betydningen af uddannelsen beskriver Susanne Carlsen, jordemoder på Bornholms Hospital og studerende på Molly således:

"Fra at have haft et meget snævert fokus, har jeg fået flere vinkler på. For mig er oplevelse i mit faglige liv kontakten mellem den enkelte og sundhedsvæsnet. Derfor er oplevelse også dybest set alt, hvad vi gør på sygehuset.

Jeg er blevet opmærksom på at Bornholms Hospital er et enestående sted, hvor der er solidaritet, nærhed og stor seriøsitet. Derfor giver det også rigtig stor mening at kombinere mit arbejde som jordemoder med en uddannelse som master i oplevelsesledelse.

Det er visionært af sygehuset at betale for at en medarbejder "på gulvet" får en masteruddannelse.

Rent praktisk er det meget fint at jeg ikke behøver at rejse frem og tilbage, men det der er et kæmpe plus, er, at vi får et blivende netværk mellem deltagerne. Jeg tror det på længere sigt giver et løft til øen."

VIL DU VIDE MERE?

Snak med:

Lene Rømer (Projektleder)

Tage Petersen (Uddannelsesleder)

Læs:

Molly, præsentation af en uddannelse, se www.crt.dk/uddannelse

NETVÆRK OG VIDENDELING

En stor del af CRTs virke er afhængigt af et aktivt vidensnetværk – både lokalt, nationalt og internationalt. Derfor deltager medarbejdere fra CRT løbende i netværksmøder, seminarer og konferencer både på Bornholm, i resten af Danmark og igennem vores internationale forskernetværk. I 2009 tog centret springet og arrangerede selv en international konference med det formål at afprøve konceptet som vidensdelings- og netværksudviklingsmetode. I september 2009 afviklede centret, i regi af forsker- og udviklingsnetværket North Atlantic Forum, konferencen "Bridging Regional Divides" hvor der var fokus på samspil mellem byer/ metropoler og yderområder. Det blev til en lille, intim konference, men med bred deltagelse fra Nordatlantens randområder: Færøerne, Grønland, Nordnorge, Prince Edward Island og Newfoundland i Canada – samt Bornholm.

Konferencen skal først og fremmest ses som en pilotindsats, der i 2010 efterfølges af et nationalt regionalforskerseminar i maj 2010 og en større international konference i august 2010 med deltagelse af forskere og udviklingsaktører fra verdens mindre øer.

Når CRT udvikler sig og bliver en konferenceaktør sker dette selvfølgelig i tæt samspil med den generelle indsats på Bornholm for at udvikle et koncept om Bornholm som konference-ø. CRT afprøvede med stor succes konceptet at holde en konference i en hel by, da North Atlantic Forum konferencen blev afholdt i Svaneke – og konceptet fortsætter i 2010 med afholdelse af ISISA konferencen i Gudhjem.

LOKALRÅD

Bestyrelsen har nedsat et lokalråd med det formål at øge CRTs lokale netværk og forankring samt aktivere interessenter i CRTs virke. Der er ikke tale om et fast råd med faste medlemmer, men om en række mennesker der på den ene eller anden måde samarbejder med CRT, som på ad hos basis inviteres til at diskutere CRTs virke. Lokalrådets "medlemmer" er bredt repræsenteret inden for industri, transport, attraktioner, kultur og politik; og på tværs af private - og offentlige virksomheder der agerer på lokale, nationale og internationale markeder.

I 2009 blev Lokalrådet indkaldt to gange hvor de sammen med CRTs ansatte diskuterede CRTs rolle på Bornholm – hvordan opfatter man CRT, hvad gør CRT godt, hvad bør CRT forbedre?

Lokalrådets input til CRT på begge møder var meget klare: generelt efterlyste man en tydeligere faglig profil og i det hele taget efterspurgtes mere information om hvad CRT arbejder med.

VIL DU VIDE MERE?

Snak med:

Steen Schønemann

Anja Bach-Jensen

Lene Rømer

Karin Topsø Larsen

Læs:

Bliv abonnent på CRTs nyhedsbrev: se www.crt.dk

UDGIVELSER

RAPPORTER

Bach-Jensen, Anja (2009): *Hvor tilfredse er Alstrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Juli-august 2009.*

Bach-Jensen, Anja (2009): *Hvor tilfredse er Bornholmstrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. November 2009.*

Bach-Jensen, Anja (2009): *Hvor tilfredse er Bornholmstrafikkens kunder på Sassnitzruten? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Juli-august 2009.*

Bach-Jensen, Anja (2009): *Hvor tilfredse er Fanøtrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Juli-august 2009.*

Bach-Jensen, Anja (2009): *Hvor tilfredse er Langelandstrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Februar-marts og juli-august 2009.*

Bach-Jensen, Anja (2009): *Hvor tilfredse er Samsøtrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Februar-marts 2009*

Jensen, Hasse (2009): *Hvor tilfredse er Alstrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Februar-marts 2009.*

Jensen, Hasse (2009): *Hvor tilfredse er Bornholmstrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Februar, maj og juli 2009.*

Jensen, Hasse (2009): *Hvor tilfredse er Samsøfikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Juli-august 2009.*

Hedetoft, Anders (2009): *Hvor tilfredse er Fanøtrafikkens kunder? Kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Nordic Ferry Services. Februar-marts 2009.*

Hedetoft, Anders (2009): *Finansieringsvilkår for virksomheder i Region Syddanmark – med særligt fokus på yderkommuner. Notat for Region Syddanmark, oktober 2009.*

Ioannides, Dimitri (2009): *Island Case Study Report: Saarema, rapport til ESPON-projektet EUROISLANDS, November 2009.*

Madsen, Bjarne (2009): *Regional Economic Development from a Local Economic Perspective – A General Accounting and Modelling Approach, Doktordisputat, Institut for geografi og geologi, Københavns Universitet og CRT, februar 2009.*

Marcussen, Carl Henrik (2009): *Cycling tourism in North-Western Poland, on Bornholm and in southern Sweden. Bilagsrapport til: Bike the Baltic. Marketing Strategy for project United in Diversity. September, 2009*

Manniche, Jesper; Larsen, Karin Topsø; Petersen, Tage (2009): *Development and branding of 'regional food' of Bornholm. EURODITE WP5 Final report. Juni,2009.*

Manniche, Jesper; Larsen, Karin Topsø (2009) *Firm-level knowledge dynamics of creating Bornholm food. EURODITE WP6 Final Report. Juni, 2009.*

Toudal, Mikkel (2010): *Island Case Study Report Saarema, rapport til ESPON-projektet EUROISLANDS Februar 2010 (lavet i November 2009, med mindre rettelser tilføjet i februar 2010).*

ANDRE UDGIVELSER

Madsen, Bjarne; Lundtorp, Svend & Toudal, Mikkel (2009): *Brugermanual til den regionale model for erhverv og beskæftigelse, CRT (revideret udgave).*

Conference Book. *Bridging Regional Divides – New forms of Rural and Urban Interaction in the North. North Atlantic Forum: Bornholm, 2009.*

Larsen, Karin Topsø: *Bike the Baltic. Marketing Strategy for project United in Diversity. December, 2009.*

Rømer, Lene: *MOLLY, præsentation af en uddannelse. December 2009.*

KONFERENCEMATERIALE – "PAPERS"

Madsen, Bjarne & Zhang, Jie *(2009): Towards a New Framework for Accounting and Modelling the Regional Impacts of Tourism and Culture. The17th International Input-Output Conference of the International Input-Output Association, São Paolo, Brasilien, 13-17. juli 2009.*

Madsen, Bjarne (2009): *The General Interregional Quantity Mode, Paper presented to the17th International Input-Output Conference of the International Input-Output Association, July 13th to July 17th 2009, São Paolo, Brazil.*

Manniche Jesper & Kjeldsen, Chris (2009). Trends in the spatial organization of Danish food chains. The XXIII European Society for Rural Sociology congress, Vaasa/Finland 17-21 August 2009.

KONFERENCEMATERIALE – PRÆSENTATIONER

Billing, Peter: *Learning Regions – Urban and rural roles. North Atlantic Forum Conference, Bornholm, 23-25. september, 2009.*

Hedetoft, Anders: *Firm financing in rural Denmark. North Atlantic Forum Conference, Bornholm. 23-25. september, 2009.*

Larsen, Karin Topsø; Petersen, Tage & Rømer, Lene: *What's the "Y" in MOLLY? The trials and triumphs of developing a masters' degree program in a peripheral area. North Atlantic Forum Conference, Bornholm, 23-25 september 2009.*

Larsen, Karin Topsø; Petersen, Tage med Manniche, Jesper: *Territorial knowledge dynamics on a small scale: a closer look at anchoring processes in peripheral areas. RSA Workshop of the Research Network on Experience Economy and Spatial Strategies; Producers and Consumers in the Experience Economy: what territorial shapes, University of Neuchatel, Neuchatel, Schweiz, 3-4. December 2009.*

Madsen, Bjarne: *The General Interregional Quality Model. International Input-Output Associations 17th conference, Sao Paulo, Brasilien, 13-17. juli, 2009.*

Madsen, Bjarne; Zhang, Jie & Matthiessen, Christian Wichmann: *Towards a New Framework for Accounting and Modeling the Regional Impacts of Tourism and Culture. International Input-Output Associations 17th conference, Sao Paulo, Brasilien, 13-17. juli 2009.*

Madsen, Bjarne: *Urban and rural economies in Denmark – monitoring and modeling local economies and labour markets. North Atlantic Forum Conference, Bornholm, 23-25 september 2009.*

Manniche, Jesper & Kjeldsen, Chris (Århus Universitet): *Trends in the Spatial organization of Danish Food Chains. The XXIII European Society for Rural Sociology Congress: Reinventing the rural between the social and the natural; Vaasa, Finland, 17-21. August 2009.*

Manniche, Jesper: *Trends in the spatial organization of the Danish agri-food economy: New positions and opportunities of rural areas? North Atlantic Forum Conference, Bornholm, 23-25 september 2009.*

Manniche, Jesper: *Demographic trends and industrial change on the island of Bornholm.* NORA konference: *Challenged by Geography. Alta, Norge, 20-21. oktober 2009.*

Manniche, Jesper: *Firm-level knowledge dynamics in the creation of rural experience-based businesses: The case of creating a vineyard on the island of Bornholm, Denmark. RSA Workshop of the Research Network on Experience Economy and Spatial Strategies; Producers and Consumers in the Experience Economy: what territorial shapes, University of Neuchatel, Neuchatel, Schweiz 3-4. december 2009.*

Marcussen, Carl Henrik: *Understanding destination choices of European travellers. TTRA (Travel and Tourism Research Association) Conference, Holland, 22-24. april 2009.*

Marcussen, Carl Henrik: *Information usage, motives and activities at Danish destinations – with a focus on Bornholm and cycling. Nordic Symposium in Tourism and Hospitality Research, Esbjerg, 22-24. oktober 2009.*

Petersen, Tage: *Successful innovation in rural areas – what does it take? North Atlantic Forum Conference, Bornholm, 23-25. september 2009.*

Rømer, Lene: *Hvordan fremmes kreativitet og innovation på Bornholm? Europe Direkte konference, Bornholm, 12. marts 2009.*

Toudal, Mikkel: *The Euro-islands project: Toward a framework for Island Impact Assessment. North Atlantic Forum Conference; Bornholm, 23-25. september 2009.*

Zhang, Jie & Jensen, Camilla: *Trade in Tourism Services – Explaining Tourism Trade and the Impact of the GATS on the Gains from Trade. UNWTO International conference on measurement and economic analysis of regional tourism. San Sebastian, Spanien, 26-28. oktober 2009.*

MEDIEOMTALE I 2009

20

23. januar	”Ny uddannelse i oplevelse” Nyhed på TV 2 Bornholm
23. januar	”Rene Dif vil være master i oplevelser” Artikel i Bornholms Tidende
30. januar	”Ny uddannelse i oplevelsesledelse” - Indslag i regionalnyhederne på TV2 Bornholm: http://www.tv2bornholm.dk/moduler/nyheder/showregvideo.asp?dato=30-01-2009&cID=1&vId=466806
6. februar	”Ny uddannelse i oplevelsesledelse” - Indslag i TV2-programmet ”Set og Sket” — http://www.tv2bornholm.dk/moduler/nyheder/showregvideo.asp?dato=30-01-2009&cID=1&vId=466806
12. februar	”Ny uddannelse er kommet godt fra start” Artikel i Bornholms Tidende
26. februar	”Bornholms Vækstforum – Erhvervsudvikling op i gear”. Nævnt i artikel i Business Center Bornholms særavis: Nævnt i artikel Business Bornholm i Business Center Bornholms særavis:
13. marts	”Bornholm er 4. dårligst til innovation” Artikel i Bornholms Tidende.
21. april	”Regnemodel skal sælges til resten af Danmark”. Forside i Bornholms Tidende.
21. april	Navnlig navne. Omtale af doktor disputats i Berlingske Tidende samt DK-nyt.
21. april	”CRTs regnemodeller kan forebygge dyre fejl” . Bornholms Tidende.
19. juni	”CRT med i cykelprojekt fra Polen” Forside notits i Bornholms Tidende.
29. juli	Udtalelse om turisme på Bornholm i TV2 Bornholm.

8. august	Eventsekretariat på Bornholm som centrum for håndteringen af større kultur- og idrætsaktiviteter. Bornholms Tidende.
15. september	"International konference" omtale af North Atlantic Forum konferencen med Svaneke som værtsby. Svaneke Bladet.
September	"MOLLY – den nye masteruddannelse i yderområder – er godt i gang med 25 elever på holdet i Nexø". Nyhedsbrev fra DANVIFO.
Oktober	Erhvervs- og Byggestyrelsen: "Master i oplevelsesledelse i yderområder–case i analysen af innovationsrelaterede projekter". Tema-evaluering vedrørende strukturfondsperioden 2007-2013.
6. oktober	Indslag i TV2 Bornholm om Finansloven, herunder CRT på finansloven: http//www.tv2regionerne.dk/reg2005
21. september	"Most in Box". "Master i oplevelsesledelse i yderområder–case i analysen af innovationsrelaterede projekter". Artikel i Bornholms Tidende: Om studerende Fridhelm Gärtner´s projekt/projektopgave; etableringen af et mobilt mosteri.
27. oktober	"Visita la UIB un grup del Center for Regional and Tourism Research de Bornholm, Dinamarca". Forside på Universitat de les illes Baleares.
6. november	"Bornholm er mulighedernes Ø". Artikel i Bornholms Tidende.
21. november	"Nexø åbner endnu flere vinduer til verden". Artikel i Bornholms Tidende.

BESTYRELSEN PR. 31.12.2009

Center for Regional- og Turismeforskning ledes af en bestyrelse udpeget for 2006-2009 bestående af 7 medlemmer, hvoraf de 6 udpeges af Bornholms Kommunalbestyrelse:

- to medlemmer af Bornholms Kommunalbestyrelse
- ét medlem efter indstilling fra Bornholms Vækstforum
- tre medlemmer, der udpeges ud fra deres faglige kompetencer og forskningsmæssige relevans for CRT's virksomhed.

Desuden udpeger centrets medarbejdere en repræsentant til bestyrelsen.

MEDLEMMER

Christian Wichmann Matthiessen, bestyrelsesformand.
Professor, Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet.

Annelise Molin, næstformand.
Medlem af Bornholms Kommunalbestyrelse.

Lars Erik Jønsson.
Udviklingsdirektør, VisitDenmark.

Henrik Toft Jensen.
Lektor, Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring, Roskilde Universitet.

Kristian Kirk Mailand.
Udpeget af Bornholms Kommunalbestyrelse.

Jens Gunst.
Leder af Bornholms Akademi.

Tage Petersen, medarbejderrepræsentant.
Forsker, CRT.

OBSERVATØRER

Thomas Alslev Christensen.
Kontorchef, Innovationspolitisk Center, Forsknings- og Innovationsstyrelsen.

Lars Montelius.
Direktør, Øresundsuniversitetet.

Karen-Margrethe Hansen Bager.
Chefkonsulent, Regional Udvikling, Bornholms Regionskommune.

PERSONALE PR. 31.12. 2009

Anders Hedetoft
Konsulent; ph.d., cand.agro., HD
Landdistriktsudvikling; erhvervsudvikling og erhvervsfremme; styring og ledelse i mindre virksomheder; iværksætteri; samt virksomhedssamarbejde og – netværk.
Tlf.: 56 44 00 32 E-mail: hedetoft@crt.dk

Anja Bach-Jensen
Konsulent, cand.merc.(kom)
Organisationers interne og eksterne kommunikation; forretningsstrategi og kommunikationsstrategi i SMVer; virksomhedskultur; corporate branding; forsknings- og populærvidenskabelig formidling.
Tlf.: 56 44 00 30 E-mail: anja@crt.dk

Barrington (Barrie) Stewart
IKT-konsulent; Cand.scient (Computers for Commerce & Industry).
Professionsbachelor i Videnskabsteori og kulturelle forandringsprocesser.Softwareudvikling; netværk infrastruktur og internet; IEEE-SASB Coordinating/SCC40 – Earth Observation; GeoScience and Remote Sensing (GRSS), Geographical Information Systems (GIS), GPS og GPRS; digitale medier, film, tv og mobil.
Tlf.: 56 44 00 34 E-mail: bs@crt.dk

Birgit M. Jacobsen
Administrativ medarbejder; revisor
Administrative opgaver, herunder administrativ projektstyring, økonomistyring og bogføring.
Tlf.: 56 44 00 25 E-mail: bmj@crt.dk

Bjarne Madsen
Seniorforsker; Dr. Scient. og Cand.oecon.
Regional økonomi; regionale og interregionale modeller (LINE); Interregional Social Accounting (SAM og SAM-K); kommunal økonomi; turisme og transportøkonomi; regulering af transportsystemet.
Tlf.: 56 44 00 21 E-mail: bma@crt.dk

Carl Henrik Marcussen
Seniorforsker; ph.d. (marketing), MBA
Internet distribution: internettet som salgskanal; transport: fly og færger; turisme, herunder hoteller, feriehuse og andre overnatningstjenester.
Tlf.: 56 44 00 27 E-mail: marcussen@crt.dk

Jesper Manniche
Seniorforsker; cand.tech.soc.
Perifere områder, øer, landdistrikter og disses relationer til centre og byområder; entreprenørskab og netværker; innovation og læring i små og mellemstore virksomheder; regional erhvervspolitik og institutionelle rammebetingelser; fødevarer og oplevelsesøkonomi i landdistrikter.
Tlf.: 56 44 00 23 E-mail: manniche@crt.dk

Jie Zhang
Seniorforsker; ph.d. i økonomi
Udvikling af regionaliserede turismesatellitregnskaber; turisme konsekvensanalyser; turisme destinationsudvikling; regionaløkonomiske analyser.
Tlf.: 56 44 00 29 E-mail: jie@crt.dk

Karin Topsø Larsen
Konsulent; cand.mag. (engelsk, historie, minoritetsstudier)
Regional udvikling og menneskelige ressourcer i perifere områder; uddannelsespolitik og uddannelsesplanlægning; vidensdynamikker og regionale innovationsdynamikker i perifere områder; formidling og kommunikation; internationalt projektarbejde.
Tlf.: 56 44 00 35 E-mail: kl@crt.dk

Lene Rømer
Konsulent; formgiver; stud. MA MOL
Master i Oplevelsesledelse i Yderområder; udviklings- og læringsrum for studerende samt internationale kontakter og projektsamarbejde; skabe og udvikle uddannelsesinstitutioner hvor kreativitet, innovation og international netværk er en naturlighed; pædagogisk udviklingserfaring og evaluering af læringsprocesser og undervisning.
Tlf.: 56 44 00 40 E-mail: lr@crt.dk

Marianne Ramstedt Frølich
Administrativ medarbejder; merkonom (regnskab)
Administrativ projektstyring; økonomistyring og bogføring; ad hoc administrative opgaver; korrekturlæsning og assistance med spørgeskemaundersøgelser.
Tlf. 56 44 00 20 E-mail: marianne@crt.dk

Michael Frølich
Teknisk Serviceassistent; elektriker
Generel vedligeholdelse; ad hoc opgaver i relation til kontorindretning, kabelføring, elinstallationer m.v.
Tlf.: 56 44 00 41 E-mail: mf@crt.dk

Mikkel Toudal
Specialkonsulent; cand.scient.pol. (statskundskab)
Evaluering; EU's strukturfonde og EU projekter; Offentlig administration (stat, kommune, selvejende institutioner); regional udvikling; policy processer.
Tlf.: 56 44 00 42 E-mail: toudal@crt.dk

Peter Jensen
It-assistent (datatekniker lærling)
Installation, konfiguration og vedligeholdelse af serverløsninger; vedligeholdelse af netværk.
Tlf.: 56 44 00 37 E-mail: pj@crt.dk

Steen Schønemann
Direktør, cand.polit.
Ledelse, strategi og økonomistyring samt personaleudvikling; centrets eksterne relationer regionalt, nationalt og internationalt.
Tlf.: 56 44 00 22 E-mail: ss@crt.dk

Tage Petersen
Forsker; cand.comm. (geografi og kommunikation)
Master i oplevelsesledelse i yderområder; udvikling af uddannelsesforløb; udkantsområders, landdistrikters og øers udviklingspotentialer; etablering af videregående uddannelsesmiljøer i udkantsområder; små og mellemstore turismevirksomheders udvikling og vilkår; kobling mellem turisme/oplevelse og øvrige erhvervssektorer; læring og vidensudvikling i små og mellemstore virksomheder.
Tlf.: 56 44 00 22 E-mail: tp@crt.dk

FRA VORES EGEN VERDEN

NY DIREKTØR

I 2009 fik CRT ny direktør i form af Steen Schønemann, der tiltrådte d. 1. september 2009. Steen erstatter Peter Billing, der efter otte år som direktør, forlod sin stilling til fordel for nye udfordringer. Steen Schønemann kommer fra en stilling som stabschef for Regional Udvikling i Bornholms Regionskommune. Steen Schønemann har tidligere fungeret som IT-chef under kommunesammenlægningen, været økonomichef i Aakirkeby Kommune og projektleder for opførelsen af NaturBornholm. Derudover skrev han nogle af de første rapporter, der blev udgivet af det daværende Bornholms Forskningscenter, nu CRT.

FARVEL TIL HASSE

I 2009 måtte CRT sige farvel til Hasse Jensen, der gik på pension efter knapt 10 år på centret. Hasse Jensen har været afgørende for udviklingen af samarbejdet med først Bornholmstrafikken og nu Nordic Ferry Services, hvor CRT i dag udfører kundetilfredshedsundersøgelser på alle NFS' ruter. Hasse Jensens grundige arbejde med biblioteket og digitale hjælpemidler til indsamling af data, har også været en vigtig samlende funktion for centret. Hasse Jensen kom til centret efter 30 år i bankverdenen og har med sin brede erfaring tilført centret et værdifuldt supplement til centrets akademiske kompetencer. Alle på centeret ønsker, at Hasse vil nyde sit velfortjente "arbejdsfrie" liv med sin familie.

FORSKERE PÅ FRI FOD

Flere udenlandske medarbejdere med mangeårig fast tilknytning til CRT har forladt centret i løbet af 2009. Professor Barbro Anell kom fra Umeå Universitet til CRT i 2001 med en omfattende forskning og publicering i grænseområdet mellem organisationsteori og virksomhedsøkonomi. Barbro Anell gav CRT et stort tilskud af akademisk kompetence, energisk virkelyst og hun udfordrede altid de øvrige medarbejdere med sine kritiske spørgsmål på klingende stockholmsk.

Per Åke Nilsson kom allerede til CRT i 1996, da centret endnu hed Bornholms Forskningscenter og var som både seniorforsker og i perioder forskningsleder en central person i centrets udvikling. Per Åke Nilsson har med sit enorme netværk særligt i Norden givet centret vigtige kontakter til en række forskere og praktikere inden for turisme og regional udvikling. Udover engagement i mange udviklingsprojekter har Per Åke Nilsson også publiceret adskillige forskningsartikler om turisme. Per Åke Nilsson delte sit virke mellem CRT og Mittuniversitetet i Östersund, hvor nu professor Dimitri Ioannides viderefører den tætte kontakt til CRT. Per Åke har ved sit lune også været et fast holdepunkt i det sociale liv på centret.

Barbro Anell, Per Åke Nilsson og Peter Billing har hver især sat deres spor på centeret og sammen har de skabt et vigtigt bånd fra centret til Sverige og svenske forskernetværk.

"AMBASSADE" I KØBENHAVN

I Botanisk Have ligger et lille bindingsværkshus. Her fik CRTs københavnske afdeling til huse i 2009.

Ved siden af det gamle observatorium i Botanisk Have ligger et lille bindingsværkshus, hvor CRT har lejet sig ind. Det er sket primært for at sikre at virksomhedens to medarbejdere med base i København, Jie Zhang og Bjarne Madsen, kan arbejde i lige så rare omgivelser som resten af medarbejderne. Huset har dog også det ekstra plus, at der nu er mulighed for at afholde møder mv. i København uden at skulle finde faciliteter "ude i byen".

Kig gerne forbi hos Jie og Bjarne - adressen er Øster Voldgade 3, 1353 Kbh. K.

KONTAKT

Center for Regional- og Turismeforskning
Stenbrudsvej 55
3730 Nexø

Tel. +45 5644 1144
Fax: +45 5649 4624

E-mail: crt@crt.dk
Homepage: www.crt.dk